

Савченко С. В.

*доктор педагогічних наук, професор,
член-кореспондент НАПН України,
ректор ДЗ «Луганський національний
університет імені Тараса Шевченка»
(м. Старобільськ)*

ГІБРИДНА ВІЙНА НА СХОДІ УКРАЇНИ ЯК НЕГАТИВНИЙ ЧИННИК СОЦІАЛІЗАЦІЇ МОЛОДІ

У науковій літературі гібридна війна тлумачиться як війна із поєднанням принципово різних типів і способів її ведення, основними з яких є військове та інформаційне протистояння [1; 5].

Проблемі *соціалізації особистості*, зокрема її *негативним чинникам* присвячені праці О. Караман, А. Мудрика, С. Савченка та ін. *Гібридну війну на сході України* як негативний чинник соціалізації молоді розкривають у своїх роботах Ф. Брицко, В. Горбулін, О. Карпець та ін.

Метою тез стало узагальнення результатів теоретичного й емпіричного дослідження щодо негативного впливу гібридної, зокрема інформаційної, війни на соціалізацію молоді.

Однією з категорій населення, що стала об'єктом і жертвою гібридної війни на Донбасі, є молодь, на яку було спрямовано основний удар інформаційної війни. Вибір у якості об'єкту інформаційного впливу цієї категорії населення обумовлено тим, що в молодому віці відбуваються значні зміни у фізіологічному й психічному розвитку людини, що супроводжуються високою нервовою збудливістю, підвищеною чутливістю до негативних подій, нестійкістю реакцій, позиційною нестабільністю, нерозвиненістю критичного рефлексивного мислення й неможливістю об'єктивного самостійного аналізу величезного масиву інформації. Метою інформаційної війни було обрано зміну свідомості молодого покоління українських

громадян; основними принципами – інтелектуальне спрощення, обмеження фактичного матеріалу, фільтрація невігідної інформації, настирливе повторення основних тез, емоційне нагнітання; провідними механізмами – обмеження доступу до правдивої інформації та нав'язування ворожого інформаційного продукту; очікуваним результатом – зміну ціннісних орієнтацій, смислової сфери особистості, поведінки.

Результати емпіричних досліджень серед студентської молоді, яка проживає в зоні проведення Операції об'єднаних сил ЗСУ, показали, що:

- більшість студентів відзначають, що хоча і не поділяють основні тези російської пропаганди щодо проблем України, війни на Донбасі, прогнозів розвитку ситуації на Сході, проте постійно стикаються з подібними пропагандистськими матеріалами на телебаченні або в соціальних мережах;

- 70% опитаних студентів вважають своє перебування в соціальних мережах нейтральним від політики й інформаційної війни і не віддають собі звіту в тому, що фактично є об'єктами інформаційної війни;

- більшість студентів відзначають, що ні зустрічали або вкрай рідко стикалися з переконливою й грамотною контрпропагандистською інформацією, а матеріалів про інформаційну війну, яку веде Росія проти України, взагалі не зустрічали;

- досить суперечливою є позиція багатьох студентів (понад 40%), щодо ставлення до України. Практично всі вважають її своєю Батьківщиною, проте факт агресії проти неї з боку Росії не завжди отримує однозначну оцінку. Частина молоді, що не була безпосереднім свідком військового вторгнення російських військ та постійних брудних інформаційних атак, схиляється до думки (без сумніву, під впливом російської пропаганди), що причини агресії обумовлені виключно зовнішньою і внутрішньою політикою самої України;

- третина студентської молоді досить індиферентно ставиться до політичного життя країни, її історії, традицій, особливостей розвитку Донбасу. Загалом багато хто вважає, що неважливо, як ситуація буде

розвиватися надалі, і хто вийде в підсумку переможцем – аби все це швидше закінчилося.

Резюмуючи результати діагностичного опитування, можна стверджувати, що опитана категорія студентів показала слабку захищеність від загрози інформаційної війни, не усвідомлює її небезпеки, не готова до протидії. Фактично ця група є об'єктом впливу для російської пропаганди, а суб'єктом вона може стати тільки тоді, коли їй буде надана професійна соціально-педагогічна й психологічна допомога.

Отже, подальше наше дослідження буде зосереджене на науковому обґрунтуванні та розробці технології соціально-педагогічного супроводу процесу соціалізації дітей і молоді сходу України як інструменту протидії інформаційній агресії з боку РФ та успішного соціального розвитку особистості в умовах гібридної війни на Донбасі.

Література

1. Брицко Ф. Російська гібридна війна проти України і світу [Електронний ресурс] / Ф. Брицко. – Режим доступу : <http://rionews.com.ua/newspaper/all/20170108/n14247172317>

2. Караман О. Л. Чинники абераційної соціалізації особистості в умовах гібридної війни на сході України / О. Л. Караман // Вісник Луган. нац. ун-ту імені Тараса Шевченка (педагогічні науки). – 2017. – № 7 (312) червень 2017. – Ч. I. – С. 52 – 67.

3. Мудрик А. В. Социальная педагогика : учеб. для студ. пед. вузов / Под ред. В. А. Сластенина. – М. : Издательский центр «Академия», 2000. – 200 с.

4. Савченко С. В. Розвиток теорії соціалізації особистості в умовах гібридної війни / С. В. Савченко, О. Л. Караман // Вісник ЛНУ імені Тараса Шевченка (Педагогічні науки). – 2017. – № 1 (306). – С. 57–65.

5. Світова гібридна війна: український фронт : монографія / за заг. ред. В. П. Горбуліна. – К. : НІСД, 2017. – 496 с.